

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Тема: «Вдосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності підприємницької діяльності»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма 8.076.00.12 «Підприємництво, торгівля та логістика»

Завідувач кафедри: _____ /Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____ /Карпіщенко О.І./

*Виконавець: _____ /Кощавка О.А.
П.І.Б.*

Група: _____ ПТЛ.м-01

Суми 2021 р.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри економіки,
підприємництва
та бізнес-адміністрування**

_____ **О.І. Карінцева**

«___» _____ **2021** р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Студента(ки) групи ПТЛМ-01, 2 курсу ННІ БіЕМ
(найменування інституту)

Спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма 8.076.00.12 «Підприємництво, торгівля та логістика»

Кощавка Олександр Анатолійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема індивідуальної роботи: «Вдосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності підприємницької діяльності»

Затверджую наказом по СумДУ № _____ від «___» _____ 2021 р.

Термін здачі студентом закінченої роботи: «___» _____ 2021 р.

Вихідні дані до роботи: фінансова звітність підприємства, статистичні дані, періодична література, навчально-методична література.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що підлягають розробленню): 1. Економічні та правові основи підприємницької діяльності. 2. Фінансово-економічна оцінка забезпечення ефективності підприємницької діяльності. 3. Шляхи запровадження ефективних форм та методів покращення ефективності підприємницької діяльності.

Перелік ілюстрацій: 1. Інвестиційна діяльність підприємства. 2. Витрати на виготовлення продукції підприємства. 3. Прогнозні обсяги виробництва та реалізації продукції підприємства. 4. Потік реальних коштів від фінансової діяльності підприємства, грн. 5. Аналіз прогностичних показників ефективності запровадження технологічної лінії на підприємстві. 6. Показники ефективності прогностичних вкладень. 7. Дисконтування грошового потоку за роками, грн.. 8. Операційна діяльність підприємства.

Дата видачі завдання: « _____ » _____ 2021 р.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра к.е.н., проф. Карпіщенко О.І.
(вч. звання, П.І.Б.)

Завдання прийняв(ла) до виконання: «08» 11 2021 р.

підпис студента(ки)

Примітки:

1. Це завдання підшивається до пояснювальної записки кваліфікаційної роботи магістра.
2. Крім завдання, студент має отримати від керівника календарний графік роботи над кваліфікаційною роботою магістра на період проектування із зазначенням строків виконання окремих етапів.

Зміст

Анотація.....	5
Вступ.....	6
Розділ 1. Економічні та правові основи підприємницької діяльності.....	8
1.1. Види та форми підприємницької діяльності.....	8
1.2. Організаційні форми підприємництва.....	11
1.3. Умови і принципи створення підприємницьких організаційних структур.....	14
Розділ 2. Фінансово-економічна оцінка забезпечення ефективності підприємницької діяльності.....	16
2.1. Оцінка економічного та техніко-організаційного рівня підприємства....	16
2.2. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства....	24
2.3. Аналіз фінансового стану підприємства.....	28
Розділ 3. Шляхи запровадження ефективних форм та методів покращення ефективності підприємницької діяльності.....	35
3.1. Форми та методи діяльності підприємництва	35
3.2. Аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства	38
3.3. Оцінка ефективності запровадження економічного механізму на підприємстві.....	43
Висновок.....	47
Список використаної літератури.....	49

Анотація

Кваліфікаційна робота магістра на тему «Вдосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності підприємницької діяльності» складається з трьох розділів, міститься на 49 сторінках, має 13 формул, 24 таблиці, 30 використаних джерел літератури.

Метою дослідження роботи є розробка шляхів підвищення ефективності організаційно-економічного механізму щодо забезпечення ефективності підприємницької діяльності.

Завданням роботи є: дослідження організаційної характеристики підприємства, форми та виду підприємницької діяльності, організаційно-правової форми підприємства; проведення аналізу діяльності досліджуваного підприємства; аналіз фінансового стану підприємства; аналіз основних показників діяльності підприємства; оцінка продукції підприємства і можливих ризиків його діяльності.

Об'єктом дослідження є діяльність підприємства, що займається виготовленням друкованої продукції на власній поліграфічній базі.

Метод дослідження – передбачає використання кількісних, якісних, описових і аналітичних прийомів дослідження. Були використані такі прийоми як: групування, порівняння фактичних і планових показників; середні і відносні величини; балансовий та графічний метод; метод абсолютних і відносних різниць; елімінування та інші методи економічного аналізу.

Ключові слова: підприємництво, організаційно-економічний механізм, господарювання, підприємство, виробництво, економічна діяльність, ефективність, ринкова діяльність, рентабельність, мотивація, капіталомісткість.

Вступ

Зростання ролі підприємництва, становлення нових форм господарювання супроводжується зміною сталого мотиваційного механізму, з'являються нові мотиви та стимули до продуктивної діяльності. Підприємництво вирішує низку соціально-економічних проблем, воно збільшує можливість працевлаштування та більшого задоволення споживацьких потреб, особливо в умовах цифровізації суспільства[12,14,30,35,41,42].

Підприємництво, явище соціально-економічне, воно має широкий спектр суспільних відносин. Підприємництво, за своєю економічною природою, економічні відносини, які виникають в процесі утворення власної справи, воно функціонує із метою отримання високого прибутку. Так, основа підприємницької діяльності – це особистий інтерес [6].

Підприємництво – це складова частина, елемент бізнесу.

Підприємець – це бізнесмен, ділова людина, що виконує вигідну справу – бізнес.

Підприємництво – є головним елементом ринкової системи господарювання. Ринкова економіка направлена на високоефективне функціонування організаційної структури підприємництва, більш раціональне використання ресурсів, надає можливість випуску високоякісної та конкурентоспроможної продукції, сприяє покращенню добробуту населення. Все більша кількість людей має можливість спробувати підприємницьку діяльність. Але, маємо перешкоди, одна з основних це відсутність необхідних теоретичної та практичної підготовки підприємця.

Підприємницька діяльність, в умовах ринку, є головною ланкою економіки країни. Так, тільки нею виробляється потрібна продукція, надаються послуги та виконуються роботи, використовуються ресурси та досягнення науково-технічного прогресу, проходить робота з підвищення прибутковості та рентабельності [5].

Успіх такої діяльності напряду залежить від самого підприємця.

Підприємець повинен бачити та оцінювати можливості бізнесу, формувати необхідні фінансові, матеріальні та трудові ресурси, уміти отримувати вигоду від їхнього використання, виявити ініціативу, ефективно уміти керувати трудовим колективом та гарантувати успіх своєї справи.

Підприємець виконує підприємницьку діяльність, як індивідуально, одноосібно, так може бути сімейна підприємницька діяльність, партнерська підприємницька діяльність чи може набирати найманих працівників і організувати сімейну підприємницьку діяльність [4].

Усі випадки організації підприємницької діяльності – це певні витрати, які вимагають наявного капіталу, величина капіталу вимірюється масштабом підприємницької діяльності, її капіталомісткістю і іншими чинниками.

Розділ 1. Економічні та правові основи підприємницької діяльності

1.1. Види та форми підприємницької діяльності

Підприємництво – є системою, яка має охопити відношення між учасниками ринкової економіки, включає дії та справи не тільки підприємства, а й споживача, найманого працівника, державної структури.

Підприємництво – є самостійною ініціативною діяльністю, що заснована на розвитку особистих чинників, направлена на отримання найвищого результату у господарській діяльності, на одержання економічної вигоди, що виконується на свій ризик та під свою майнову відповідальність [18].

В умовах сучасності бізнес виступає головним напрямом вдосконалення господарської діяльності та основною умовою створення екологічно безпечного ринкового середовища [7,8,11,13,36,37,39,40,43,44,45].

Підприємець має на меті ефективно поєднати фактори виробництва у єдиному господарському процесі для досягнення своїх ідей. Діяльність підприємця завжди бере участь у створенні продукції.

Проведення аналізу, вивчення, потреб суспільства та їхнє втілення в життя є головною суспільною функцією підприємця.

Ринкова економіка у сучасному суспільстві надає умови для самореалізації та вибору окремого виду ефективної діяльності. Підприємець сам веде свою діяльність. Він є безпосереднім виконавцем та організатором [2].

Підприємництво має зв'язок із головними фазами відновлювального циклу: виробництво продукції; виконання робіт чи надання послуги; обмін чи розподіл товару; споживання товарів. Тоді, виділяють наступні види підприємницької діяльності: виробничий; комерційний; фінансовий; страховий; посередницький; інноваційний та інформаційний.

Найважливішим видом підприємницької діяльності є виробниче підприємництво. Яке направлене на виробництво товару, надання послуги і на виконання роботи[4,5,6,18,23,31,32,33,34,38].

Діяльність виробничого підприємництва проводиться підприємствами, які займаються виготовленням різноманітної продукції, що виконують роботи, надають послуги, створюють духовні блага. Такі підприємства самі реалізують свою продукцію, основна їх функція – це виробництво. Виробниче підприємництво є найскладнішим [1].

У перші роки ринкової економіки найбільшого розвитку зазнало комерційне підприємництво. Зміст комерційного підприємництва – це товарно-грошові та торгівельно-обмінні операції. Тобто, угоди купівлі продажу товарів та послуг. При комерційному підприємстві швидше отримують віддачу від вкладених коштів. Представники комерційного підприємництва – це різноманітні торгівельні організації та товарні біржі, які займаються продажем предметів споживання і засобів виробництва.

Все більше поширюється посередницьке підприємництво.

Представники посередницького підприємництва – це особи чи установи, що знаходяться між виробничим підприємством та підприємством-споживачем. Посередника залучають тоді коли виробник сам не має змоги реалізувати свій товар, а споживач – придбати цей товар.

Представники посередницького підприємництва також можуть надавати наступні послуги: консультаційні, інформаційні, маркетингові.

Агенти посередницького підприємництва це дилери, маклери та брокери. Крім брокерської операції посередник може проводити торгівлю на свій розсуд. Діє така система посередництва, яка працює на попередніх замовленнях [15].

Різновидом комерційного підприємництва є фінансове підприємництво. При фінансовому підприємстві об'єкт купівлі-продажу – це цінні папери, валюта, гроші. Підприємці використовують валютні курси.

Страхове підприємництво – це певна форма кредитно-фінансових відносин. Формування грошових фондів та їх використання на відшкодування збитків в разі форс мажорних випадків та на допомогу людям в конкретній ситуації – це страхування.

Цей вид підприємництва - забезпечує прибуток та захищає підприємство і населення.

Державні організації, кооперативи та акціонерні товариства виконують страхову діяльність.

Консультативне підприємництво має багато напрямків та стрімко розвивається. Платна, комерційна консультація по питаннях управління має назву – консалтинг.

Інноваційне підприємництво – процес утворення та комерційного застосування техніко-технологічних нововведень. Інноваційне підприємництво – особливий новаторський процес, його основа це пошук упроваджень винаходів, новітніх технологій для виробництва принципово нових товарів, що є можливістю при відкритті нових джерел сировини чи нового ринку продукції [22].

Основною частиною інноваційного підприємництва є створення та виробництво науково-технічної продукції робіт, товарів, інформацій, що підлягають реалізації споживачу.

Всі форми та види підприємництва переплітаються та доповнюють одне одного. Але, все таки, у пріоритеті має бути виробниче підприємництво. Так як, воно визначає всі форми підприємницької діяльності та є найбільш складне.

Відмінність між організаційними підприємницькими структурами заключається в відносинах власності, що проявляється в різноманітних організаційних формах. Відносини власності визначають, хто та як привласнив засоби виробництва і його результати та як виконує процес управління. Різноманітні форми власності передбачають діяльність різних організаційних форм підприємництва.

Індивідуальне підприємництво – це класична форма приватної власності, що представлена одноосібним володінням. Індивідуальне підприємництво є першою організаційною формою підприємницької діяльності, яке розглядається за критерієм власності [8].

Друга організаційна підприємницька форма - це партнерство чи товариство, що створюється при поєднанні декількох капіталів. Коли власниками підприємства є багато людей з акціями, то це є корпорацією. Корпорація – це третя основна організаційна форма підприємництва.

Одноосібне підприємництво – це найменш стійка організаційна підприємницька форма.

Товариство чи партнерство – це форма організації підприємницької діяльності, при якій декілька осіб займаються підприємницькою діяльністю на основі договору, який укладають. Найвні два види партнерства – це звичайне чи генеральне, та партнерство із обмеженою відповідальністю. Ця форма доцільна, коли підприємці бажають співпрацювати.

Корпорація – це третя і провідна організаційна форма підприємництва є найбільш ефективною формою залучення грошового капіталу.

Корпорація – юридична особа. Її власники – акціонери. Корпорація є двох видів це приватна та державна.

Сучасна ринкова економіка створює необхідні умови для самореалізації кожного члена суспільства та вибору відповідного виду підприємницької діяльності [7].

1.2. Організаційні форми підприємництва

Підприємство самостійно виконує свою діяльність, розпоряджається виготовленою продукцією та отриманим прибутком.

Задоволення суспільних потреб у виготовленій продукції, роботах що виконуються, надаванні послуг, отримання прибутку є основним завданням підприємства.

Підприємство – це головна організаційна ланка народного господарства України. Така організаційна ознака підприємство кваліфікує як організаційну структуру підприємництва, при якій власники засобів виробництва та робочої сили поєднують свої виробничі ресурси для виконання виробничої діяльності, метою якої є отримання прибутку [20].

Підприємство – організаційна структура бізнесу, самостійно господарюючий суб'єкт. Воно є товаровиробником, трудовим колективом, що на професійній основі виготовляє та реалізує товар із метою отримання прибутку. Підприємство проводить виробничу, науково-дослідну, комерційну діяльність.

Підприємство при виконанні своєї господарської діяльності має право по своїй власній ініціативі приймати рішення, які не суперечать чинному законодавству.

Підприємство для виконання діяльності формує майно – це основні і обігові кошти та інші цінності, якими володіє, користується та розпоряджається на правах власності [9].

Основні риси, які характеризують підприємство як основну організаційну структуру підприємництва наступні:

- підприємство – це територіально та технологічно відособлена сукупність засобів виробництва і робочої сили;
- кожне, окреме підприємство спеціалізується на виробленні певного виду товару або надання певного виду послуги та виконання робіт;
- кожне підприємство – економічно відособлене, тобто, все майно підприємства зі всіма засобами виробництва – власність фірми, що володіє даним підприємством;
- підприємство – це колектив, тобто соціальний осередок суспільства.

Діяльність підприємств направлена на реалізацію основної виробничої функції. Ця функція є створення максимуму товарів, послуг, які надаються, виконання робіт, все це направлене на задоволення потреб суспільства за якомога найменших затратах виробництва. Для виконання даної функції підприємство діє в різних сферах та виконує у кожній наступні специфічні функції:

- виробничо-технологічні функції підприємства - забезпечення виробничого процесу необхідними засобами , запровадженням новітніх технологій, раціоналізацією виробничого процесу та винахідництвом;

- економічні функції підприємства – управління процесами виробництва і збуту товарів, укладання контрактів, найняття робітника та раціональна організація праці, розподіл доходу, розрахунок економічної ефективності, ціноутворення і вивчення ринку;

- соціальні функції підприємства – покращення умов праці і відпочинку, дотримання умов сприятливого психологічного клімату у колективі, пільги і допомога робітникам, благодійна діяльність;

- зовнішньоекономічні функції підприємства – участь в міжнародному обміні товарами, спільне виробництво, спільне будівництво, науково-технічне співробітництво.

Підприємство – це самостійна ланка економіки, але працює підприємство не ізольовано. Адже, всі підприємства перебувають в спільному економічному просторі. Від типу господарської системи залежить місце і рол підприємства у національній економіці країни. В ринковому середовищі підприємство працює за принципом економічної свободи і конкуренції. Так господарська діяльність підприємства набуває характеру підприємницької організаційної форми [12].

1.3. Умови і принципи створення підприємницьких організаційних структур

Для створення організаційних структур підприємства основним законодавчим актом є «Господарський кодекс». Який виступає єдиною законодавчою базою організацій та є базою для діяльності усіх підприємницьких структур, незалежно від форми власності на засоби виробництва та інше майно. Господарський кодекс дає визначення усіх сукупних особливостей різних форм господарювання.

Норми, що прописані у Господарському кодексі носять регулююче значення для різних форм господарювання. Ці норми спрямовані на: забезпечення самостійності підприємств; встановлення прав та обов'язків і відповідальності підприємств; регламентують відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями та органами державного управління [6].

У відповідності до Господарського кодексу створення організаційних підприємницьких структур виконуються на основі наступних принципів: вільний вибір діяльності; виконання підприємницької діяльності на добровільних засадах; можливість самостійно формувати програму діяльності; самостійний вибір постачальника, споживача; самостійне встановлення цін у відповідності до законодавства; вільно наймати робітників; залучення та використання різних видів ресурсів; вільно розпоряджатися прибутком; самостійно виконувати зовнішньоекономічну діяльність; використання виручки на свій власний розсуд.

Основним при утворенні організаційної структури бізнесу є принцип свободи діяльності [10].

Деякі види господарської діяльності можуть виконуватися з дозволу, що видається уповноваженим органом. Так без дозволу не можуть виконуватися наступні види діяльності, такі як: експлуатація та пошук родовищ корисних копалин; виробництво та реалізація хімічних речовин та медикаментів; виробництво вина, пива, горілчаних і коньячних виробів та

торгівля ними; ветеринарна, медична та юридична практики; створення і утримання гральних закладів.

При формуванні підприємницьких організаційних структур важливу роль відіграє підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів.

Велике значення при діяльності підприємницьких організаційних структур має відповідне правове середовище. Це закони, які регулюють діяльність підприємницьких структур та створюють більш сприятливі умови для розвитку бізнесу [17].

Перерахуємо економічні умови створення підприємницьких організаційних структур: пропозиція товарів і попит на ці товари; види товару, що можуть придбати покупці; обсяг грошових коштів, що покупці можуть витратити на покупки; надлишок чи нестача робочих місць, це має вплив на заробітну платню, та можливість придбання товару.

Економічною ситуацією займаються різні організації, з них складається інфраструктура ринку, при допомозі якої бізнесмени встановлюють ділові відносини та виконують комерційні операції. Це банки, постачальники, гуртові і роздрібні постачальники, спеціальні установи та підприємства для надання різноманітних послуг, агенства із працевлаштування, навчальні заклади, засоби зв'язку [3].

Соціальні умови для формування підприємницьких організаційних структур відіграють також суттєву роль.

Розділ 2. Фінансово-економічна оцінка забезпечення ефективності підприємницької діяльності

2.1. Оцінка економічного та техніко-організаційного рівня підприємства

Промисловість важлива структурна ланка господарського комплексу України.

Як галузь виробництва поліграфічна промисловість виготовляє різноманітні види друкованої продукції. До поліграфічної промисловості належать спеціалізовані та універсальні поліграфічні комбінати, фабрики, друкарні, допоміжні підприємства та підприємства для виготовлення паперових виробів.

Підприємство, яке ми досліджуємо, це приватне підприємство. На початку діяльності його основна спеціалізація як друкарня, а зараз підприємство виготовляє паперову продукцію для різних галузей промисловості.

Дане підприємство на ринку поліграфічних послуг працює стабільно.

Продукція підприємства виготовляється достатньо оновленому технологічному обладнанні, достатньо висока якість сировини та матеріалів. Продукція користується попитом.

Підприємство самостійно планує свою діяльність та визначає перспективи розвитку. Реалізує продукцію, роботи та послуги за цінами, тарифами, які встановлює самостійно чи на договірній основі, у відповідності до чинного законодавства.

На підприємстві діє лінійна структура управління. Але при цьому, ця структура є не досить гнучкою коли завдання досить швидко змінюються.

Збільшення випуску і реалізації продукції - це головне завдання даного підприємства.

Проведемо аналіз діяльності підприємства.

Таблиця 2.1. – Аналіз діяльності підприємства

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення (+,-)		
				2017 р. / 2016 р.	2018 р./ 2017 р.	2018 р./ 2016 р.
1	2	3	4	5	6	7
Обсяги реалізов. продукції, тис. грн.	683,3	595,9	616,8	-87,4	+20,9	-66,5
Прибуток, тис. грн.	3,6	3,9	1,9	+0,3	-2	-1,7
Рентабельність, %	0,5	0,7	0,3	+0,2	0,4	-0,2

З таблиці, бачимо, що за останні три роки є нерівномірні зміни обсягу виготовленої продукції. Так в 2018 році у порівнянні із 2017 роком має місце зростання виготовленої продукції, зріс попит на продукцію підприємства. Збиток який понесло підприємство в 2017 році у порівнянні із 2016 роком показав нестабільність на ринку та у економічному механізмі даного підприємства. Невисока рентабельність на протязі періоду, що досліджується, показує неповну врегульованість послуг продукції підприємства із боку держави, так рентабельність в 2018 році в порівнянні із 2017 роком зменшилась на 0,2 %, звідси бачимо, що чисті доходи не покривали витрат підприємства.

Проаналізуємо динаміку виробництва продукції на підприємстві.

Таблиця 2.2. – Динаміка виробництва продукції на підприємстві

Показники	Періоди		
	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4
Виробництво продукції, тис. грн.	683,3	595,9	616,8
% від попереднього року	100	87,2	103,5
% до першого року	100	87,2	90,3

Проаналізувавши таблицю, бачимо, що обсяги виготовленої продукції збільшилися на 103,5 відсотки в 2018 році у порівнянні із 2017 роком. Та зменшення обсягу виготовленої продукції в 2018 році у порівнянні із 2016 роком дорівнює 87,2 відсотки. У 2018 році не має перевищення обсягу виготовлення продукції у порівнянні із 2016 роком. Це можливо коли недостатньо інвестиційних вкладень у підприємство, та не відбулося повне дослідження ринку збуту, зменшилася продуктивність праці чи відбулося підвищення ціни паливно-мастильні матеріали та на основні засоби.

Основні фонди підприємства проаналізуємо показниками забезпеченості динаміки змін складу, структури і технічного стану, ефективності використання, впливу на випуск продукції, фондівіддачі та дотримання нормативів по освоєнню проектних потужностей, які вводяться.

Технічний стан основних фондів проаналізуємо за допомогою системи часткового та загального показника (коефіцієнт зносу, придатності, вибуття і оновлення) [11].

Кон - коефіцієнт оновлення, він характеризує інтенсивність введення у дію нових виробничих потужностей.

Квиб – коефіцієнт вибуття, характеризує інтенсивність вибуття в розрахунковому періоді.

Кзн – коефіцієнт зносу основних фондів, є відношенням Зн – величини зносу до Фк.р. – первісної вартості основних фондів на кінець року.

Кпр – коефіцієнт придатності, охарактеризовує ступінь придатності основних фондів та визначити його можна відношенням не до амортизованої вартості основних фондів Фзал до їх первинної вартості.

Таблиця 2.3. – Аналіз технічного стану підприємства

Показник	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення (+, -)
1	2	3	4
Первісна вартість основних засобів на початок року, тис. грн.	795,6	815	+19,6
Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	813,9	835,5	+21,6
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	357,0	352,0	-5,0
Знос, тис. грн.	458,0	483,4	+25,4
Вартість основних засобів, тис. грн.	18,3	20,3	+2,0
Розрахункові			
Коефіцієнт зносу, % Кзн	56	58	+2
Коефіцієнт придатності, % Кпр	44	42	-2
Коефіцієнт оновлення, % Кон	2,3	2,4	+0,1

З розрахунків, бачимо, що технічне забезпечення підприємства у задовільному стані, що негативно впливає на якість виготовлення продукції.

Показник фондоозброєності і технічну озброєність праці на підприємстві характеризує забезпеченість основними фондами [19].

Таблиця 2.4. – Аналіз фондоозброєності праці підприємства

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення (+, -)	
				2017/2016	2018/2016
1	2	3	4	5	6
Середня вартість виробничих фондів, тис. грн.	813,2	832,2	835,5	+22	+3,3
Облікова чисельність робітників, чол.	11	11	9	-	-2
Продукція, тис. грн.	683,3	595,9	616,8	-87,4	+20,9
Розрахункові					
Фондоозброєність праці, тис. грн.	74,3	75,7	92,9	+1,4	+17,2
Продуктивність праці одного робітника, тис. грн.	72,1	54,2	68,5	-7,9	+14,4

Фондоозброєність праці в 2017 році порівняно із 2016 роком збільшилася, в 2018 році теж спостерігаємо підвищення. На фондоозброєність праці вплинуло підвищення середньорічної вартості виробничих фондів. В 2017 році продуктивність праці знизилася у порівнянні із 2016 роком, тобто, відбулося скорочення випуску виготовленої продукції, та в 2018 році відбулось підвищення виробітку. В 2017 році темпи росту продуктивності праці зменшилися. Темпи зросту продуктивності праці в 2018 році достатньо високі.

Узагальнюючі показники використання основних фондів підприємства – це: фондovіддача; фондомісткість; рентабельність; питомі капіталовкладення на одну гривню приросту продукції [21].

Ф.В. – фондovіддача розраховується по формулі:

$$\text{Ф.В.} = \text{ОП} / \text{ОФ}, \quad (2.1.)$$

Де – ОП – обсяг продукції, послуг, робіт, тис. грн.;

ОФ – середньорічна вартість основних фондів, тис. грн..

Фондомісткість є оберненим показником до фондovіддачі.

Ф.М. – фондомісткість розраховується по формулі:

$$\text{Ф.М.} = \text{ОФ} / \text{ОП}, \quad (2.2.)$$

Р.Ф. – рентабельність є відношенням балансового прибутку підприємства до середньорічної вартості виробничих фондів:

$$\text{Р.Ф.} = \text{Пб} / \text{ОФ}, \quad (2.3.)$$

Де – Пб – балансовий прибуток.

Проаналізуємо показники фондovіддачі.

Таблиця 2.5. – Аналіз ефективності використання основних фондів підприємства

Показники	2016	2017	2018	Відхилення, %, (+, -)	
	р.	р.	р.	Абс.2018/2016	%, 2018/2016
1	2	3	4	5	6
Продукція, тис. грн.	683,3	595,9	616,8	-66,5	
Середньорічна вартість виробничих засобів, тис. грн.	813,2	832,3	835,5	+22,3	+2,7
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	3,6	3,9	1,9	+0,3	-47,2

1	2	3	4	5	6
Розрахункові					
Фондовіддача, грн.	84	0,82	0,74	-0,12	-12,0
Фондомісткість	1,19	1,39	1,35	+0,16	+32
Рентабельність фондів, %	0,44	0,47	0,23	-0,21	-47,7

Звідси, бачимо зменшення фондівіддачі у абсолютних показниках та і за темпами, та рентабельність фондів теж зменшується. Рентабельність фондів низька. При цьому є необхідність для оновлення фондів підприємства.

Аналіз використання матеріалів на підприємстві проводиться при допомозі показників загальної матеріаломісткості чи зворотного до нього показнику матеріалівіддачі. Співвідношення матеріальних витрат до вартості виготовленої продукції так визначають матеріаломісткість. Матеріалівіддача це обернена величина до матеріаломісткості.

Таблиця 2.6. – Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємством

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення, (+, -)	
				Абс. 2018/2017	%, 2017/2016
1	2	3	4	5	6
Продукція, тис. грн.	683,3	595,9	616,8	+20,9	+3,5
Матеріальні витрати на виробництво, тис. грн.	307,8	273,9	235,7	-38,2	-14
Розрахункові					
1	2	3	4	5	6

Матеріаловіддача	2,22	2,18	2,62	+0,44	+20,2
Матеріаломісткість	0,45	0,45	0,38	-0,07	-16

Видно, що матеріаломісткість роботи зменшилася в 2018 році у порівнянні із 2017 роком. Та відбулося підвищення матеріальних витрат. Підприємство понесло збитки.

Далі, проаналізуємо витрати підприємства на виробництво.

Таблиця 2.7. – Аналіз витрат на виробництво за економічними елементами на підприємстві

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Част-ка %, 2016 р.	Част-ка %, 2017 р.	Част-ка %, 2018 р.	Відхилення (+,-), абс.		Відхи-ення (+, -), %		Темпи 2018/ 2016
							2017/ 2016	2018/ 2017	2017/ 2016	2018/ 2017	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Матеріальні витрати	307,8	273,9	235,7	52,8	53,4	44,2	-33,9	-38,2	-11	-13,9	77
Витрата на оплату праці	131,3	114,5	166,4	25,6	22,3	31,2	-16,8	+51,9	-12,8	+45,3	127
Відрахування на соціальні заходи	47,6	47,4	57,3	8,2	9,2	10,7	-0,2	+9,9	-0,4	+20,9	120
Амортизація	29,9	31,1	27,5	5,1	6,1	5,2	+1,2	-3,6	+4	-11,	97
Інші витрати	48,0	31,8	46,6	8,2	6,2	8,7	-16,2	+14,	-33,8	+46,5	97
Разом	582,7	512,7	533,5	100	100	100	-70	+20,8	-12,0	+4,1	92

Проаналізувавши структуру витрат на виготовлення показав, що більша частина це матеріальні затрати в 2016 році та в 2017 році, а в 2018 році частка знизилася. Та в 2018 році частка на оплату праці підвищується. Великими темпами підвищувалися витрати на оплату праці і відрахування на соціальні потреби. Темпи зростання витрат за усіма економічними елементами свідчать як за підвищенням обсягів виготовлення та реалізації продукції.

Далі, проаналізуємо витрати на одну гривню товарної продукції підприємства.

Таблиця 2.8. - Аналіз витрати на одну гривню товарної продукції підприємства

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення (+,-), абс.		Відхилення (+,-), відн.,%		Темп, % 2018/ 2016
				2017/ 2016	2018/ 2017	2017/ 2016	2018/ 2017	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Продукція, тис. грн.	683,3	595,9	616,8	-87,4	+20,9	-12,8	+3,5	90
Повна собівартість, тис. грн.	582,7	512,7	533,5	+70,0	+20,8	-12	+4,1	92
Витрати на одну грн. продукції	0,85	0,86	0,87	+0,01	+0,01	+1,2	+1,2	102

Так, витрати на одну гривню товарної продукції підвищилися.

Підприємство коли підвищує рівень виробництва пропорційно підвищують й витрати.

2.2. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства

Продуктивність праці визначається ефективністю використання трудових ресурсів підприємства.

Кількість продукції в грошовому чи натуральному виразі, що виробляється 1 робітником за 1 робочого часу чи кількістю робочого часу,

який витрачається на виробництво 1 продукції – так визначається рівень продуктивності праці.

Підвищення продуктивності праці має велике значення, так як зростання ефективності використання трудових ресурсів сприяє: підвищення обсягу випуску та реалізації продукції; зменшення собівартості продукції і її ціни; збільшення конкурентоспроможності продукції на ринку; підвищення прибутку та відрахувань в бюджет і фонди; зміцнення фінансового стану підприємства; формування іміджу підприємства [13].

Таблиця 2.9. – Аналіз продуктивності праці на підприємстві

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення абс. (+,-)		Відхилення %(+,-)	
				2017/ 2016	2018/ 2017	2017/ 2016	2018/ 2017
1	2	3	4	5	6	7	8
Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	569,6	496,6	535,4	-7,3	+3,8	-13	+7,8
Середньорічна чисельність працюючих	11	11	9	-	-2	-	-18
Середньорічний виробіток 1 роб.	51,8	45,2	59,5	-6,6	+14,4	-13	+32

Бачимо, що середньорічний виробіток на 1 робітника в 2017 році у порівнянні із 2016 роком зменшився та в 2018 році підвищується продуктивність праці. Обсяг виготовленої продукції на підприємстві зріс в 2018 році в порівнянні із 2017 роком.

Далі, проведемо комплексну оцінку використання праці персоналу підприємства.

Таблиця 2.10. – Аналіз використання, вихідні дані для оцінювання використання праці на підприємстві

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення абс. (+,-)		Відхилення %(+,-)	
				2017/ 2016	2018/ 2017	2017/ 2016	2018/ 2017
1	2	3	4	5	6	7	8
Обсяг реаліз. продукції, тис. грн.	569,6	496,6	535,4	-7,3	+3,8	-13	+7,8
Середньорічна чисельність прац., чол.	11	11	9	-	-2	-	-18
Фонд заробітної плати працівників, тис. грн.	131,3	114,5	166,4	-16,8	+51,9	-13	+45,3
Кількість робочих днів на рік на 1 роб.	241,8	245,8	246,0	+4	+0,2	+1,65	+0,08
Середня тривалість роб. дня, год.	7,62	7,63	7,64	+0,01	+0,01		

Дамо оцінку використання праці в 2017 році.

Індекс фізичного обсягу продукції: $496,6 / 569,6 = 0,872$

Індекс чисельності працівників: $11 / 11 = 1,0$

Індекс середньорічної продуктивності праці: $114,5 / 131,3 = 0,872$

Індекс середньорічної зарплатні: $(114,5 / 11) / (131,3 / 11) = 0,872$

Індекс використання часу за зміну: $7,63 / 7,62 = 1,0013$

Індекс використання часу за рік: $245,8 / 241,8 = 1,0165$

Індекс загальний використання робочого часу: $1,0013 / 1,0165 = 0,985$

Індекс середньо годинної продуктивності праці: $0,872 / 0,985 = 0,885$

Індекс середньорічної продуктивності праці: $0,885 / 1,0013 = 0,884$

Індекс трудомісткості: $1,0 / 0,885 = 1,130$

Індекс середньо денної зарплатні: $0,872 / 1,0165 = 0,858$

Індекс середньо годинної зарплатні: $0,872 / 0,885$

Співвідношення зарплатні та середнього виробітку:

$0,985 / 0,885 = 1,113$ – на чол. - год.; $0,858 / 0,872 = 0,984$ – на чол. – рік.

Абсолютне зниження обсягу виробництва – 7,3 тис. грн. за рахунок зменшення продуктивності праці.

Перевитрати заробітної платні на виробництво продукції = 5 %.

$((114,5 / 496,6) / (131,1 / 596,6)) = 5 \%$

Так, в 2017 році продуктивність праці зменшилася до 12 відсотків, звідси, підвищилася трудомісткість до 13 %.

Дано оцінку використання праці в 2018 році.

Індекс фізичного обсягу продукції: 1,078

Індекс чисельності працівників: 1,818

Індекс середньорічної продуктивності праці: 1,318

Індекс фонду оплати праці: 1,453

Індекс середньорічної зарплатні: 1,784

Індекс використання часу за зміну: 1,00131

Індекс використання часу за рік: 1,00081

Індекс загальний використання робочого часу: 1,0021

Індекс середньо годинної продуктивності праці: 1,316

Індекс середньорічної продуктивності праці: 1,314

Індекс трудомісткості: 0,622

Індекс середньо денної зарплатні: 1,783

Індекс середньо годинної зарплатні: 1,7803

Співвідношення зарплатні та середнього виробітку

$1,7803 / 1,316 = 1,356$ – на чол. - год.; $1,784 / 1,8318 = 1,354$ – на чол. – рік.

Абсолютне приріст обсягу виробництва – 51,9 тис. грн. за рахунок зменшення продуктивності праці.

Перевитрати заробітної платні на виробництво продукції = 34,6 %.

Так, у цьому році продуктивність праці зросла, трудомісткість зменшилася.

Провівши дослідження можна зробити висновок. В 2018 році на підприємстві введені в дію резерви скорочення трудомісткості виробництва продукції. За рахунок використання робочого часу і зменшення трудомісткості зростання продуктивності праці дорівнює 31,4 % в 2018 році, а в 2017 році продуктивність зменшилася. За рахунок скорочення персоналу підприємства забезпечується загальний приріст продуктивності праці. Та в 2018 році є тенденція до збільшення обсягу виготовлення продукції.

2.3. Аналіз фінансового стану підприємства

Своєчасно виявити і усунути недоліки в фінансовій діяльності підприємства, пошук резервів для зміцнення фінансового стану підприємства, його платоспроможності - для цього треба проводити аналіз фінансового стану підприємства. При проведенні аналізу фінансового стану підприємства користуються, внутрішніми джерелами інформації та зовнішніми даними (періодична література, довідники, висновки аудиторських організацій).

Проведемо аналіз майнового стану підприємства.

Таблиця 2.11. – Аналіз оборотних активів підприємства

Показники				Питома вага, %
-----------	--	--	--	----------------

	2016р.	2017р.	2018р.	2016р.	2017р.	2018р.
Запаси, тис. грн.	76,3	31,1	32,6	63	23	25
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	10,3	4,8	18,2	8,5	3,6	13,9
Грошові кошти і їхні еквіваленти, тис. грн.	32,7	38,6	19,7	27,1	28,7	15,1
Інші оборот. активи	1,3	60	60	1,1	44,6	46
Всього	120,6	134,5	130,5	100	100	100

Показники	Зміни у абс. величинах, тис. грн.		Зміни в питомій вазі, %			Темпи, %
	2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017	2018/2016	
Запаси, тис. грн.	-45,2	+15	-40	+2	-38	43
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	-5,5	+13,4	-4,9	+10,3	+5,4	177
Грошові кошти і їхні еквіваленти, тис. грн.	+5,9	-18,9	+1,6	-13,6	-12	60
Інші оборот. активи	+58,7	-	+43,5	1,4	+44,9	4515
Всього	+13,9	-4	-	-	-	108

З даних таблиці, ми бачимо, що в структурі оборотних коштів підприємства проводилися зміни, поступово знижувалася частка запасів в 2016 році, та в 2018 році видно підвищення величини запасів. В 2018 році підвищилася частка дебіторської заборгованості порівняно із 2016 роком. Також в 2018 році відбулося скорочення грошових коштів і їхніх еквівалентів. Тож, темпи підвищення оборотного капіталу дорівнюють 108 %, більш

високими темпами підвищувалася дебіторська заборгованість 177 %, та більш високі темпи показали оборотні активи в 2018 році – це 4516 %.

Проаналізуємо динаміку структури власного капіталу підприємства.

Таблиця 2.12. – Динаміка структури власного капіталу підприємства

Показники	2016 р.	2017 р.	2018р.	Питома вага, %		
				2016 р.	2017 р.	2018 р.
Статут. капітал, тис. грн.	414,6	414,6	414,6	88,4	88,14	89
Нерозподілений прибуток, тис. грн.	3,6	7,0	1,9	0,77	1,5	0,41
Додатковий капітал	50,7	48,8	48,8	10,8	10,4	10,5
Всього	468,9	470,4	465,3	100	100	100

Показники	Зміни у абс. величинах, тис. грн.		Зміни в питомій вазі, %			Темпи, %
	2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017	2018/2016	
Статут. капітал, тис. грн.	-	-	-0,26	+0,86	+0,6	-
Нерозподілений прибуток, тис. грн.	+3,4	-5,1	+0,76	-1,09	-0,33	53
Додатковий капітал	-1,9	-	-,04	+0,1	-0,3	96
Всього	-19,2	-5,1	-	-	-	95

Так, з таблиці, бачимо, що основне джерело формування майна підприємства є статутний капітал. Його підвищення за період який ми досліджували не відбулось. Додатковий капітал займає достатню частку в структурі капіталу підприємства. Темпи зростання капіталу на 2018 рік дорівнюють 95 %.

Проаналізуємо ліквідність підприємства.

Кал – коефіцієнт абсолютної ліквідності. Розраховується як відношення більш ліквідних активів А1 до поточної кредиторської заборгованості підприємства П1 + П2:

$$\text{Кал} = A1 / (П1 + П2), \quad (2.4)$$

Кшл – коефіцієнт швидкої ліквідності. Відношення суми грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень та дебіторської заборгованості (А1 + А2) до поточної кредиторської заборгованості (П1 + П2):

$$\text{Кшл} = (A1 + A2) / (П1 + П2), \quad (2.5.)$$

Кп – загальний коефіцієнт ліквідності чи коефіцієнт покриття:

$$\text{Кп} = (A1 + A2 + A3) / (П1 + П2), \quad (2.6.)$$

Ккл – коефіцієнт критичної ліквідності:

$$\text{Ккл} = (A1 + A2 + A3 - B3 - 3) / (П1 + П2), \quad (2.7.)$$

Таблиця 2.13. – Аналіз ліквідності підприємства

Показник	2017 р.	2018 р.	Зміна абс. (+,-)	Нормат. значення	Тенденція, відпов. до знач
Коефіцієнт покриття	5,98	6,98	+1-	більше 1	Зростання, достатня
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,93	2,05	+0,12	0,6-0,8	Зростання, достатня
Коефіцієнт абс. ліквідності	1,72	1,05	-0,67	більше 0, збільшення	Зменшення, достатня
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	5,98	6,989	+1,0	більше 0, збільшення	Збільшення, достатня

Тож, підприємство є спроможним перетворювати майно в грошові кошти для погашення його поточної заборгованості.

Проведемо аналіз платоспроможності підприємства.

Таблиця 2.14. - Аналіз показників платоспроможності підприємства

Показник	2017 р.	2018 р.	Зміна абс.(+,-)	Нормативне значення	Тенденція, відповідність до значення
Коефіцієнт платоспроможності	0,95	0,96	+0,01	більше 0,5	Зростання, наближена
Коефіцієнт фінансування	0,04	0,04	-	менше 1, зменшення	Без зміни, більший
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,83	0,86	+0,03	більше 0,1	Зростання, достатня
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,23	0,24	+0,01	більше 0, збільшення	Збільшення, достатня

Є тенденція до невеликого зростання показників. Це показує, що підприємство є фінансово незалежним від зовнішніх джерел фінансування та може працювати в сучасних ринкових умовах.

Розглянемо показники ділової активності підприємства.

Таблиця 2.15. - Аналіз показників ділової активності підприємства

Показник	2017 р.	2018 р.	Зміна абс.(+,-)	Нормативне значення	Тенденція, відповідність до значення
Коефіцієнт оборотності активів	0,959	1,05	+0,06	збільшення	Зростання
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,61	0,624	+0,01	збільшення	Зростання
Коефіцієнт оборотного капіталу	1,05	1,10	+0,05	збільшення	Зростання
Коефіцієнт ділової активності	3,69	3,95	+0,26	збільшення	Зростання
Коефіцієнт використання фінансових ресурсів	0,03	0,14	+0,11	збільшення	Зростання

Проведений аналіз показує, що йде розширення ринку збуту продукції та бачимо можливості для розвитку підприємства, зростає попит на продукцію підприємства. Підприємство можна характеризувати задовільним фінансовим станом і рівнем платоспроможності, підприємство має можливість виконувати інвестиційну діяльність та створювати механізми функціонування організаційно-економічної діяльності.

Ефективність діяльності підприємства характеризується відносними показниками рентабельності.

Рзд – рентабельність активів підприємства за прибутком від звичайної діяльності, що припадає на 1 коштів, які інвестовані у активи підприємства:

$$R_{зд} = P_{зд} / A \times 100\%, \quad (2.8.)$$

Де – А – середня вартість активів підприємства за звітний період, грн.;

Пзд – прибуток від діяльності підприємства.

Рч – рентабельність активів за чистим прибутком, тобто скільки чистого прибутку дорівнює 1 коштів, що інвестовані у активи підприємства:

$$R_{ч} = P_{ч} / A_{сер} \times 100 \%, \quad (2.9.)$$

Де – Пч – чистий прибуток підприємства за звітний період, грн.

Рв – рентабельність власного капіталу, визначає кількість чистого прибутку на 1 власного капіталу підприємства:

$$R_{в} = P_{ч} / ВК_{сер} \times 100 \%, \quad (2.10.)$$

Де – Вксер – середня сума власного і прирівняного до нього капіталу підприємства.

Рф – рентабельність виробничих фондів, показує кількість чистого прибутку на 1 вартості виробничих фондів підприємства:

$$R_{ф} = P_{ч} / Ф_{сер} \times 100 \%, \quad (2.11.)$$

Де – Фсер – середня вартість виробничих фондів підприємства.

Таблиця 2.16. – Аналіз показників рентабельності підприємства

Показник	2017 р.	2018 р.	Зміна абс.(+,-)	Нормативне значення	Тенденція, відповідність до значення
Рентабельність активів підприємства	0,008	0,004	-0,004	збільшення	Скорочення
Рентабельність активів підприємства за чистим прибутком	0,008	0,004	-0,004	збільшення	Скорочення
Рентабельність власного капіталу	0,008	0,005	-0,003	збільшення	Скорочення
Рентабельність виробничих фондів	0,009	0,005	-0,004	збільшення	Скорочення

Після проведеного аналізу показників рентабельності, видно, що підприємство потроху скорочує рентабельність активів підприємства, рентабельність власного капіталу і рентабельність виробничих фондів.

Так, ми побачили, що на підприємстві не достатньо коштів для оновлення виробничих потужностей і того підприємство йде на довгостроковий кредит.

Підприємство показує зростання розвитку й за рахунок закладеного в нього резерву.

У найближчий час, підприємству треба проводити довгострокову та ефективну стратегію розвитку із запровадженням інтенсивних факторів росту.

Розділ 3. Шляхи запровадження ефективних форм та методів покращення ефективності підприємницької діяльності

3.1. Форми та методи діяльності підприємництва

Маємо велику кількість шляхів підвищення ефективності діяльності підприємництва. У сучасних умовах підвищення ефективності підприємництва пов'язане із вдосконаленням та активацією організаційного, фінансового, інноваційного менеджменту та господарського механізму.

В залежності від особливостей і складності виробничо-економічних систем маємо багато конкретних заходів, що впливають на ефективність підприємницької діяльності. Так, для кожного підприємства обираються свої методи, заходи та форми підвищення ефективності підприємництва [16]. Наведемо варіанти деяких заходів розвитку підприємства.

Основні методи та форми організаційно-економічних заходів:

- пришвидшення процесів приватизації;
- вдосконалення систем управління;
- формування спеціалізованої мережі для продажу;
- підготовка підвищення кваліфікації управлінських кадрів;
- активізація інвестування;
- утворення фонду допомоги.

Приватизація – господарський процес. Пов'язаний із реформуванням економіки. Процес трансформації різної форми власності в приватну – це приватизація. Тобто, це форма роздержавлення. Мета приватизації – це передача неефективних державних підприємств власникам, що мають можливості для підвищення ефективності діяльності і конкурентоспроможності продукції [26].

Корпоратизація, акціонування та утворення об'єднань – це так звана велика приватизація.

Корпоратизація – процес перетворення в відкриті акціонерні товариства державних підприємств. Утворення закритих акціонерних товариств.

Корпоративне підприємство має свої особливості в організаційній структурі управління – це робота спостережної ради, яка контролює діяльність правління акціонерним товариством. Її мета – захист інтересів держави та акціонерів [23].

Акціонування – процес трансформування цілісних майнових комплексів із державної у акціонерну форму власності, передача господарських функцій від держави акціонерним товариствам. Акціонування підприємств, слід здійснювати періодично та по групах це дасть можливість врахувати галузеві особливості. Використовувати реструктуризацію тільки підприємств, які потребують великих інвестицій та монополістів. Процес приватизації повинен виконуватися тільки органами приватизації.

Мала приватизація проводиться через продажі приватному власнику за грошові кошти через конкурси або на аукціонах державних підприємств, також й через оренду із їх викупом працівниками даного підприємства. Малу приватизацію треба проводити досить активно [27].

У відповідності до статистики на орендованих підприємствах продуктивність праці та фондovіддача вища при значно нижчій фондоозброєності.

Перерахуємо заходи, які посприяють проведенню загальній приватизації:

- проведення керованої державою приватизації;
- використання методів приватизації, що затверджують приватну власність та зберігають колективні форми господарювання;
- розвиток сучасного фондового ринку, що відповідає світовим стандартам;
- захист підприємств від руйнування у процесі приватизації та реструктуризацією;

- вирішення комплексу проблем соціального захисту робітників під час приватизації;
- забезпечення правових гарантій власникові відносно розпорядження, володіння та користування підприємства;
- утворення правової бази, що регулює постприватизаційну підтримку підприємства з боку держави.

Великий вплив на ефективність підприємницької діяльності має система управління. Так, до організаційних форм управління повинні входити відділ аналізу та аудиту, відділ маркетингових досліджень та відділ зовнішньоекономічних зв'язків.

Відділ аналізу та аудиту – постійний моніторинг руху матеріальних ресурсів, фінансових коштів, результату діяльності та організації підприємства. Проведення аналітичної оцінки всіх ресурсів підприємства. Виявлення та аналіз кінцевих результатів підприємницької діяльності. Вивчення зарубіжного досвіду управління діяльністю підприємства для удосконалення власної системи господарювання. Відділ маркетингових досліджень має безперервно проводити ситуаційний аналіз стану ринку, вивчати основних конкурентів, вибирати методи ціноутворення, проводити організацію та здійснення реклами, постійно проводити пошук нових партнерів, проводити розробку і реалізацію високоефективних міждержавних інноваційних проектів.

Представництва у інших країнах дозволять виявити та розширити нові ринкові ніші, сприяти підготовці, укладанню та реалізації торгово-економічних угод.

Підприємницька діяльність може ефективно виконуватися при умові повної комп'ютеризації та обладнанні робочого місця сучасними системами комунікацій.

Кадри є рушійною і визначальною силою підприємницької діяльності.
[28].

3.2. Аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства

Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства на даному, сучасному етапі, є запорукою зростання ефективності його діяльності.

Для досліджуваного підприємства прогноз інвестиційної діяльності – це важкий шлях планування, що має ряд пунктів. Це розрахунок загального періоду формування, розробку інвестиційної політики, створення стратегічної цілі фінансової діяльності, узагальнення показників інвестиційної діяльності по періодах реалізації.

Розробка прогнозу формування інвестиційного ресурсу підприємства є один з напрямів інвестиційного проектування.

Проаналізувавши діяльність підприємства, бачимо, що у нього є можливість виконувати інноваційно-інвестиційну діяльність. При цьому підприємство матиме економію зарплатні, економію енергоресурсу, економію амортизаційних відрахувань та зростання коефіцієнту обороту поточного активу. Та все це підвищить витрати, за умови закупівлі нового обладнання, на електроенергію, на зарплатню для операторів, підвищить додаткові амортизаційні відрахування [24].

Таблиця 3.1. – Прогнозні обсяги виробництва та реалізації продукції підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	2	3	4	5	6
Обсяг виготовленої продукції, шт.	26800	27000	27200	27400	27400
Ціна за одиницю	2,5	2,75	3,00	3,00	3,00

1	2	3	4	5	6
Обсяг реалізованої продукції, грн.	67000	74250	81600	82200	81400

Таблиця 3.2. – Витрати на виготовлення продукції підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Оплата праці, грн.	20000	22000	24200	26000	28000
Витрати на матеріали, комплектуючі, грн.	25000	27500	30000	35500	35000
Всього, грн.	45000	49500	54000	61500	63000

Так, закупівля нової поліграфічної технологічної лінії вимагає збільшення оборотного капіталу на десять тисяч гривень.

Підприємство користується прямолінійним методом нарахування амортизаційних відрахувань для технологічної лінії, вона діятиме 5 років.

Таблиця 3.3. – Інвестиційна діяльність підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Технолог. лінія, грн.	-50000	-	-	-	2500
Приріст оборот. капіталу, грн.	10000	-	-	-	-
Всього інвестицій, грн	60000	0	0	0	2500

На закупівлю нової технологічної лінії підприємство бере кредит, що надається усією сумою та повертається в рівних частинах що кварталу.

$$C \% = (Вк \times Зк \times Д) / (360 \times 100\%), \quad (3.1.)$$

Де, С% - сума нарахованих %,

Вк - % за кредит,

Зк – поточний борг по кредиту.

За даною формулою розрахуємо нарахування відсотків по кожному періоду.

Амортизаційні відрахування на рік розрахуємо за формулою:

$$Ар = (Фпер. - Флік.) / Т, \quad (3.2.)$$

Де, Ар – амортизаційні відрахування,

Фпер. – первісна вартість лінії,

Флік. – вартість ліквідаційна,

Т років – нормативний термін використання лінії, рік.

$$Ар = 9500 \text{ грн.} \times (50000 - 2500 / 5 \text{ років})$$

Тепер, можна розрахувати ефект від операційної діяльності підприємства. Ефект від використання лінії – це чисті грошові припливи, що включають чистий прибуток від реалізації продукції та амортизаційні відрахування.

Таблиця 3.4. – Операційна діяльність підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	2	3	4	5	6
Обсяг реалізації продукції, грн.	67000	74250	81600	82200	81400
Витрати на сировину, грн.	25000	27500	30000	35500	35000
Витрати на оплату праці	20000	22000	24000	26000	28000

1	2	3	4	5	6
Амортизаційні відрахування	9500	9500	9500	9500	9500
% по кредиту	11250	8750	6250	3750	1250
Прибуток до оподаткування	1250	6500	11850	10450	8450
Податок на прибуток	313	1625	2963	2613	2113
Чистий прибуток	938	4875	8888	7838	6338
Чистий приплив грошей	10438	14375	18388	17338	15837

Звідси, бачимо, що використання технологічної лінії забезпечує одержання чистого прибутку та чисті грошові припливи від операційної діяльності та є тенденція до підвищення за роками. Досліджуване підприємство має можливість розвивати свою діяльність, виконує взяті зобов'язання перед бюджетом та забезпечує потреби споживача у своїй продукції.

Підприємство повинно спрямувати свою фінансову діяльність на ефективне використання фінансових ресурсів підприємства, дотримуватися фінансової дисципліни та фінансової стійкості.

Проаналізувавши фінансову діяльність підприємства маємо можливість розрахувати потік реальних грошей.

Таблиця 3.5. – Потік реальних коштів від фінансової діяльності підприємства, грн.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Довгостроковий кредит	50000				
Погашення кредиту		-12500	-12500	-12500	-12500
Сальдо фінансової діяльності	60000	-12500	-12500	-12500	-12500
Потік реальних грошей	-39563	14375	18388	17338	18338
Сальдо реальних грошей	10438	1875	5888	4838	5838

Різниця між припливом та відтоком коштів від операційно-інвестиційної діяльності в кожному періоді виконання проєкту – це потік реальних грошей.

Ці обчислення використовуються при визначенні ефективності упровадження технологічної лінії на даному підприємстві.

3.3. Оцінка ефективності запровадження економічного механізму на підприємстві

Концепція грошових потоків – це основа оцінки ефективності запровадження проєкту із застосуванням інвестиційних кредитів у виробничій діяльності [29].

Перерахуємо основні показники. Що охарактеризовують ефективність вкладення коштів у проєкт це: чиста поточна вартість (ЧПВ); індекс дохідності (ІД); період окупності (П.О.); внутрішня норма дохідності (ВНД); Коефіцієнт ефективності інвестицій (КЕІ).

ЧПВ повинна бути більше нуля, при цьому можна буде запроваджувати проєкт.

Коефіцієнт вигоди/затрат повинен бути більшим за одиницю. При цьому проєкт вважають ефективним.

Період за який відшкодовуються капітальні витрати із чистих сумарних доходів проєкту - це термін окупності.

Для проведення оцінки ефективності вкладання інвестиційних кредитів на підприємстві треба зробити обчислення дисконтування потоку реальних грошей та чистого прибутку.

КЕІ – коефіцієнт ефективності інвестицій може бути визначений без дисконтування витрат та доходів та показує рентабельність інвестицій від запровадження різноманітних організаційно-економічних заходів.

Таблиця 3.6. – Дисконтування грошового потоку за роками, грн.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Ефект інвестиційної діяльності	-50	0	0	0	0
Ефект операційної діяльності	10438	14375	18388	17338	15838
Поток реальних грошей	-39563	14375	18388	17338	18338
Чистий прибуток	938	4875	8888	7838	6338
Коефіцієнт дисконтування 18% $(1/1+i)^n$	0,8475	0,6086	0,7182	0,5158	0,4371
Дисконтований потік реальних грошей	-33529	8749	13205	8943	8015
Дисконтований потік чистого прибутку	795	2967	6383	4043	2770
Дисконтований грошовий потік від операц. діяльності	8845	8749	13206	8943	6923

Чиста поточна вартість грошей дорівнює 5383 грн. $(-33529+8749+13205+8943+8015)$.

Індекс дохідності = 1,37 $(68438/50000)$.

Внутрішня норма дохідності = 26 %.

Період окупності = 3,65 років чи 3 роки 237 днів $(50000/68438/5)$.

Коефіцієнт ефективності інвестицій = 27 % (68438/5)/50000.

Таблиця 3.7. – Показники ефективності прогнозних вкладень

Показники	Значення	Нормативні значення
Чиста приведена вартість	5383	більше 0
Коефіцієнт ефективності інвестицій, %	27	більше банківського
Індекс доходності інвестицій	1,4	більше 1
Внутрішня норма доходності, %	26	більша за доходність інвестора
Період окупності, рік	3,7	відповідає

Фондовіддача є показник ефективності проведення економічних заходів. Після проведених розрахунків видно, що річна величина амортизаційних відрахувань 9500 грн., тоді фондовіддача дорівнюватиме 3,04 грн.

$$((938+4875+8888+7838+6338)/5) / ((50000-2500)-(4/9500)/5)$$

Так, середній рівень фондовіддачі становить 3,04 грн. надходжень на кожну грн. введених за проектом основних фондів.

Бачимо, що показники ефективності інвестиційної діяльності показують необхідність запровадження технологічної лінії та забезпечити планове управління організаційно-економічними заходами на підприємстві [30].

Таблиця 3.8. – Аналіз прогнозних показників ефективності запровадження технологічної лінії на підприємстві

Показники	2015 р.	2016 р.	2017р.	Зміна (+,-) абсолютна, грн.			Темпи,%
				2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2015
Доходи, грн.	67000	74250	81600	+7250	+7350	+14600	22
Витрати, грн.	54500	59000	63500	+4500	+4500	+9000	17
Валовий прибуток, грн.	1250	6500	11850	+5250	+5350	+10600	848
Податок, грн.	313	1625	2963	+1313	+1338	+2650	847
Чистий прибуток, грн.	938	4875	8888	+3938	+7263	+7950	848
Прибутковість продукції, %	2	8	14	+7	+6	+12	723

Аналіз показників ефективності запровадження технологічної лінії на підприємстві показує значне покращення діяльності підприємства. Зростають високими темпами темпи зростання прибутковості продукції.

Висновок

Дослідження організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності підприємницької діяльності показує, що поліграфічна діяльність належить до промислової діяльності та забезпечує потреби споживача в поліграфічній продукції.

Продукція виготовляється на технологічному обладнанні, що відповідає вимогам міжнародних стандартів.

Підприємство самостійно виконує і планує роботи та визначає перспективи свого розвитку.

Підприємство реалізує свою продукцію, послуги і роботи за цінами та тарифами, які встановлює самостійно або на договірних основах, згідно із законодавством України.

Аналіз діяльності підприємства показав, що за останні роки відбулось зростання виготовленої продукції, це при зростаючому попиті на продукцію. Невисока рентабельність, на протязі досліджуваного періоду, чистий дохід не покривав витрати виробництва.

Технічний стан основних фондів, що аналізується системою загальних та часткових показників – це коефіцієнт зносу, придатності, відновлення і вибуття. Проведений аналіз показує, що підприємство має задовільне технічне забезпечення, що може досить негативно впливати на якість виготовлення продукції.

Підприємство підвищує рівень виробництва при цьому пропорційно зростають витрати.

Ефективність використання трудових ресурсів підприємства визначається продуктивністю праці. Як бачимо з розрахунків, за рахунок підвищення продуктивності праці збільшився обсяг випуску продукції.

Аналіз фінансового становища підприємства показав, що підприємство має задовільний фінансовий стан і рівень платоспроможності та може формувати механізм покращення ефективності функціонування

організаційно-економічної діяльності підприємства, виконувати організаційно-економічні заходи для поліпшення діяльності підприємства з допомогою активізації інвестування в виробництво.

Підприємство має здатність проводити інноваційно-інвестиційну діяльність, запровадити інновації, що дадуть можливість забезпечити ефективність використаних інвестицій [25].

Результат розрахунку показує ефективність від запровадження на підприємстві організаційно-економічних механізмів. Показник ефективності проведення економічних заходів – це фондоддача інвестицій. Темпи зростання прибутковості продукції підвищуються високими темпами.

Список використаної літератури

1. Арефєва Е.В. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. – К.: ЄУ, 2009.
2. Баканов М.І., Шеремет А.Д. Теорія економічного аналізу: Підручник. – 2008.
3. З.Бакаєв Л.О. Кількісні методи управління інвестиціями: навч. посібник. – К., 2020.
4. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>
5. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80106>
6. Экономика и бизнес: учебник / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, д.э.н., доц. А. И. Каринцевой. – Сумы : Университетская книга, 2018. – 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80201>.
7. Экономика развития: учебное пособие / под ред. д.-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80184/1/%d0%adkonomyka_razvytyia.pdf.
8. Ковальов Б. Л. Стратегії сталого розвитку: історична ретроспектива. Механізм регулювання економіки. 2009. Т. 1, № 4. С. 192–197. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/3513>.
9. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Діагностика потенціалу підприємства// Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011.
10. Лепьохіна О.В. Фінансова та економічна взаємозалежність потенціалу підприємства// Актуальні проблеми економіки. 2010.
11. Мельник Л.Г., Потравний І.М., Сотник І.Н. Анализ методических подходов к формированию показателей эффективности ресурсопользования. Экологическое право. 2009. № 4. С. 18–25.
12. Мельник Л. Г., Авдасев В. Н., Ковалев Б. Л. Информационный вектор социально-экономического развития: ретроспективный анализ. Социально-экономические проблемы информационного общества: монография / под ред. д-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук М. В. Брюханова. Сумы : ИТД «Университетская книга», 2010. Вып. 2. С. 776–791.
13. Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія / за заг. ред. доктора экон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : Університетська книга, 2016. – 368 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80197>.

14. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій). Сумський державний університет, с. 180. Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>.
15. Мішеніна Н.В., Мішеніна Г.А., Ярова І.Є. Економічний аналіз: навч. посібник. Суми: Сумський державний університет, 2014.
16. Менеджмент для магістрів. Навчальний посібник./ За редакцією – Зайця А.М., Коваленка О.М./ - Херсон: Грінь Д.С., 2012.
17. Менеджмент для магістрів: підручник : у 2 т. / за заг.ред. О.Ф. Балацького, О.М. Теліженка. – Суми: Університетська книга, 2013.
18. Розвиток виробничого потенціалу машинобудівних підприємств в умовах нестабільного ринкового середовища [Текст] / О.В. Кубатко, В.Л. Акуленко, А.А. Іскаков ; За наук. ред. Л.Г. Мельника // Механізм регулювання економіки. - 2015. - № 3. - С. 15-22.
19. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / Л.М. Таранюк. – Суми : ВВП «Мрія - 1», 2016.
20. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2007.
21. Савчук Д.Г. Інноваційні інструменти антикризового фінансового контролінгу на підприємстві // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. 2014.
22. Сабадирьова А.Л. Потенціал і розвиток підприємства: Навчальний посібник / А.Л. Сабадирьова, О.М. Бабій, Т.В. Куклінова, Д.Є. Салавеліс. – Одеса: ОНЕУ, 2013.
23. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>.
24. Тенденції української економіки // Українсько-Європейський консультативний центр з питань законодавства. - 2011.
25. Тенденції української економіки// Центр макроекономічного аналізу. К., 2012.
26. Тимошук М.Р. Фінансово-економічна складова потенціалу розвитку підприємств // Науковий вісник НЛТУ України. 2014.
27. Шкарупа, О.В. Організаційно-економічний механізм реінжинірингу бізнес-процесів промислових підприємств : звіт про НДР (заключний) / Кер. Л.М. Таранюк. - Суми : СумДУ, 2016. - 82 с.
28. Холт Р. Н. Основи фінансового менеджменту. - К., 2011.
29. Штанько Л.О. Процес планування ефективної інвестиційної стратегії підприємства // Проблеми системного підходу в економіці – 2009. - № 4.
30. Дяченко А. В., Карінцева О. І., Тарасенко С. В., Харченко М. О., Мазін Ю. О., Кисильова К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні. Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>

31. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Фалько, К. С. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 127–136. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-14 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86223>
32. Карінцева О.І., Дегтярєва І. Б., Харченко М.О., Долгошеєва О. І., Кіріл'єва А. В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3' 2020. С. 199-211. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-22 https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2020/22.pdf
33. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>
34. Мельник Л. Г., Карінцева О. І. (2021) Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>
35. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдов'єва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство // Механізм регулювання економіки. 2020. № 2. С. 9-28. DOI: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82236>
36. Karintseva O., Kharchenko M., Boon E.K., ...Melnik V., Kobzar O.(2021). Environmental determinants of energy-efficient transformation of national economies for sustainable development.. J. International Journal of Global Energy Issues, 2021, 43(2-3), P. 262–274 <https://doi.org/10.1504/IJGEI.2021.115148>
37. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81759>
38. Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. (2019). Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. Mechanism of economic regulation. – 2019. – №3. – С. 73–82. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>
39. Melnyk L., Sommer H., Kubatko O., Rabe M., Fedyna S. (2020). The economic and social drivers of renewable energy development in OECD countries. Problems and Perspectives in Management, 18(4), 37-48. doi:10.21511/ppm.18(4).2020.04 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82719>

40. Melnyk L. H., Derykolenko O. M., Mazin Yu. O., Matsenko O. I., Piven V. S. Modern Trends in the Development of Renewable Energy: the Experience of the EU and Leading Countries of the World // Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 117-133. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81810>
41. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Kubatko, O., Karintseva, O., & Derykolenko, A. (2019). Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. *Economic Annals-XXI*, 179(9-10), 22-30. doi: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85476>
42. Melnyk, L., Matsenko, O., Dehtyarova, I. & Derykolenko, O. (2019). The formation of the digital society: social and humanitarian aspects. *Digital economy and digital society*. T. Nestorenko & M. Wierzbik-Strońska (Ed.). Katowice: Katowice School of Technology. [in Ukrainian]. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74570>
43. Melnyk L.G., Kubatko O. (2017) The impact of green-innovations on environmental quality and energy resource consumption. *International economic relations and sustainable development : monograph / edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova. – Ruda Śląska : Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium 272 p. ISBN 978-83-61429-11-1*
44. The effects of the management of natural energy resources in the European Union / V. Voronenko, B. Kovalov, D. Horobchenko, P. Hrycenko // *Journal of Environmental Management and Tourism*. – Craiova: ASERS Publishing, 2017. – Vol. 8, Issue Number 7(23), P. 1410-1419. Available at: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/1777>
45. Veklych O., Karintseva O., Yevdokymov A., Guillamon-Saorin E. (2020). Compensation mechanism for damage from ecosystem services deterioration: Constitutive characteristic. *J. International Journal of Global Environmental Issues*, 19(1-3), P. 129–142 <https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2020.114869>

ДОДАТКИ

1. Аналіз прогнозних показників ефективності запровадження технологічної лінії на підприємстві

Показники	2015 р.	2016 р.	2017р.	Зміна (+,-) абсолютна, грн.			Темпи, %
				2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2015
Доходи, грн.	67000	74250	81600	+7250	+7350	+14600	22
Витрати, грн.	54500	59000	63500	+4500	+4500	+9000	17
Валовий прибуток, грн.	1250	6500	11850	+5250	+5350	+10600	848
Податок, грн.	313	1625	2963	+1313	+1338	+2650	847
Чистий прибуток, грн.	938	4875	8888	+3938	+7263	+7950	848
Прибутковість продукції, %	2	8	14	+7	+6	+12	723

2. Показники ефективності прогнозних вкладень

Показники	Значення	Нормативні значення
Чиста приведена вартість	5383	більше 0
Коефіцієнт ефективності інвестицій, %	27	більше банківського
Індекс дохідності інвестицій	1,4	більше 1
Внутрішня норма дохідності, %	26	більша за дохідність інвестора
Період окупності, рік	3,7	відповідає

3. Дисконтування грошового потоку за роками, грн.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Ефект інвестиційної діяльності	-50	0	0	0	0
Ефект операційної діяльності	10438	14375	18388	17338	15838
Поток реальних грошей	-39563	14375	18388	17338	18338
Чистий прибуток	938	4875	8888	7838	6338
Коефіцієнт дисконтування 18% $(1/1+i)^n$	0,8475	0,6086	0,7182	0,5158	0,4371
Дисконтований потік реальних грошей	-33529	8749	13205	8943	8015
Дисконтований потік чистого прибутку	795	2967	6383	4043	2770
Дисконтований грошовий потік від операц. діяльності	8845	8749	13206	8943	6923

4. Потік реальних коштів від фінансової діяльності підприємства, грн.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Довгостроковий кредит	50000				
Погашення кредиту		-12500	-12500	-12500	-12500
Сальдо фінансової діяльності	60000	-12500	-12500	-12500	-12500
Потік реальних грошей	-39563	14375	18388	17338	18338
Сальдо реальних грошей	10438	1875	5888	4838	5838

5. Операційна діяльність підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Обсяг реалізації продукції, грн.	67000	74250	81600	82200	81400
Витрати на сировину, грн.	25000	27500	30000	35500	35000
Витрати на оплату праці	20000	22000	24000	26000	28000
Амортизаційні відрахування	9500	9500	9500	9500	9500
% по кредиту	11250	8750	6250	3750	1250
Прибуток до оподаткування	1250	6500	11850	10450	8450
Податок на прибуток	313	1625	2963	2613	2113
Чистий прибуток	938	4875	8888	7838	6338
Чистий приплив грошей	10438	14375	18388	17338	15837

6. Прогнозні обсяги виробництва та реалізації продукції підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Обсяг виготовленої продукції, шт.	26800	27000	27200	27400	27400
Ціна за одиницю	2,5	2,75	3,00	3,00	3,00
Обсяг реалізованої продукції, грн.	67000	74250	81600	82200	81400

7. Витрати на виготовлення продукції підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Оплата праці, грн.	20000	22000	24200	26000	28000
Витрати на матеріали, комплектуючі, грн.	25000	27500	30000	35500	35000
Всього, грн.	45000	49500	54000	61500	63000

8. Інвестиційна діяльність підприємства

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Технолог. лінія, грн.	-50000	-	-	-	2500
Приріст оборот. капіталу, грн.	10000	-	-	-	-
Всього інвестицій, грн.	60000	0	0	0	2500